

5.4 RAVNINSKO GIBANJE KRUTOG TIJELA

5.4.1 Jednadžbe gibanja krutog tijela

Za opisivanje gibanja krutog tijela u ravnini u x,y Descartesovom pravokutnom koordinatnom sustavu pogodno je koristiti Chalesov teorem:

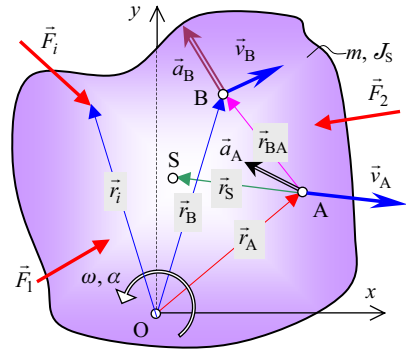
$$\vec{r}_B = \vec{r}_A + \vec{r}_{BA} \quad (5.4.1)$$

te se nakon derivacije po vremenu može pisati:

$$\vec{v}_B = \frac{d}{dt} \vec{r}_B = \frac{d}{dt} (\vec{r}_A + \vec{r}_{BA}) \quad , \quad (5.4.2)$$

$$\vec{v}_B = \dot{\vec{r}}_A + \dot{\vec{r}}_{BA} = \vec{v}_A + \vec{\omega} \times \vec{r}_{BA} \quad , \quad (5.4.3)$$

$$\vec{v}_B = \vec{v}_A + \vec{v}_{BA} \quad . \quad (5.4.4)$$



Slika 5.4.1 Uz definiciju ravninskog gibanja tijela

Kada se sada derivira vektor brzine po vremenu može se izračunati vektor ubrzanja:

$$\vec{a}_B = \frac{d}{dt} \vec{v}_B = \frac{d}{dt} (\vec{v}_A + \vec{\omega} \times \vec{r}_{BA}) \quad , \quad (5.4.5)$$

$$\vec{a}_B = \dot{\vec{v}}_A + \dot{\vec{\omega}} \times \vec{r}_{BA} + \vec{\omega} \times \dot{\vec{r}}_{BA} = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA} \quad , \quad (5.4.6)$$

gdje su:

$$\vec{a}_{BA}^n = \vec{\omega} \times \dot{\vec{r}}_{BA} = \vec{\omega} \times \vec{\omega} \times \vec{r}_{BA} = -\omega^2 \vec{r}_{BA} \quad \text{i} \quad (5.4.7)$$

$$\vec{a}_{BA}^t = \dot{\vec{\omega}} \times \vec{r}_{BA} = \vec{\alpha} \times \vec{r}_{BA} \quad . \quad (5.4.8)$$

Neka je točka B proizvoljna opća točka tijela ($\vec{a}_B = \vec{a}$ i $\vec{r}_{BA} = \vec{r}$) te se primjenom II. Newtonovog zakona može pisati:

$$\int_{(m)} \vec{a} dm = \sum_{i=1}^n \vec{F}_i = \vec{F}_R \quad (5.4.9)$$

pa se nakon uvrštenja gornjih izraza za ubrzanje može pisati za bilo koju točku tijela:

$$\int_{(m)} \vec{a} dm = \vec{F}_R = \int_{(m)} (\vec{a}_A + \vec{\alpha} \times \vec{r} - \omega^2 \vec{r}) dm \quad (5.4.10)$$

$$\int_{(m)} \vec{a} dm = \vec{F}_R = \vec{a}_A \int_{(m)} dm + \vec{\alpha} \times \int_{(m)} \vec{r} dm - \omega^2 \int_{(m)} \vec{r} dm \quad . \quad (5.4.11)$$

Primjenom $\vec{r}_S m = \int_{(m)} \vec{r} dm$ i $m = \int_{(m)} dm$ slijedi za translacijsko gibanje:

$$\vec{F}_R = m (\vec{a}_A + \vec{\alpha} \times \vec{r}_S - \omega^2 \vec{r}_S) = m \vec{a}_S \quad (5.4.12)$$

dakle:

$$\vec{F}_R = m \vec{a}_S \quad (5.4.13)$$